

Правління Національного банку України
ПОСТАНОВА

02 січня 2019 року

м. Київ

№ 1

Про затвердження Положення про структуру валютного ринку України, умови та порядок торгівлі іноземною валютою та банківськими металами на валютному ринку України

(зі змінами, унесеними постановами Правління Національного банку України від 06 лютого 2019 року № 35; від 17 січня 2020 року № 9 (ураховуючи зміни, унесені постановою Правління Національного банку України від 14 квітня 2020 року № 50) – зміни, унесені підпунктами 2 – 5 пункту 1 Змін до Положення, затверджених постановою Правління Національного банку України від 17 січня 2020 року № 9, набирають чинності з 01 серпня 2020 року; від 06 лютого 2020 року № 16, від 15 січня 2021 року № 3, від 29 червня 2021 року № 62, від 29 червня 2021 року № 63 – набрання чинності з 01 липня 2021 року, від 14 липня 2022 року № 145, від 20 червня 2023 року № 75, від 17 серпня 2023 року № 102)

Відповідно до статей 6, 7, 15, 28, 44, 45, 46, 48, 56 Закону України "Про Національний банк України", з метою реалізації вимог Закону України "Про валюту і валютні операції" Правління Національного банку України постановляє:

1. Затвердити Положення про структуру валютного ринку України, умови та порядок торгівлі іноземною валютою та банківськими металами на валютному ринку України.
2. Департаменту відкритих ринків (Пономаренко С. В.) після офіційного опублікування довести до відома банків України інформацію про прийняття цієї постанови.
3. Постанова набирає чинності з дня введення в дію Закону України "Про валюту і валютні операції".

Голова

Я. Смолій

ЗАТВЕРДЖЕНО
Постанова Правління
Національного банку України
02 січня 2019 року № 1

Положення про структуру валютного ринку України, умови та порядок торгівлі іноземною валютою та банківськими металами на валютному ринку України

I. Загальні положення

1. Це Положення встановлює структуру валютного ринку України, загальний порядок та умови торгівлі іноземною валютою та банківськими металами на валютному ринку України.

2. У цьому Положенні терміни вживаються в таких значеннях:

1) валютні операції на умовах "своп" – валютні операції за двостороннім деривативним контрактом грошового ринку, умови якого передбачають купівлю (продаж, обмін) іноземної валюти/банківських металів зі зворотним її/їх продажем (купівлею, обміном) на певну дату в майбутньому з фіксацією умов цих операцій під час укладення договору;

(підпункт 1 пункту 2 розділу I зі змінами, унесеними постановою Правління Національного банку України від 29.06.2021 № 63)

2) валютна операція на умовах "форвард" – валютна операція за форвардним договором (контрактом), умови якого передбачають виконання цієї операції пізніше ніж на другий робочий день після дня укладення договору;

(підпункт 2 пункту 2 розділу I зі змінами, унесеними постановою Правління Національного банку України від 29.06.2021 № 63)

3) валютний ринок України – це сукупність відносин у сфері торгівлі валютними цінностями в Україні між суб'єктами валютного ринку України (далі – суб'єкти ринку), між суб'єктами ринку та їх клієнтами (уключаючи банки-нерезиденти), між суб'єктами ринку і Національним банком України (далі – Національний банк), а також між Національним банком і його клієнтами, у яких суб'єкти ринку або Національний банк є стороною договору з купівлі, продажу або обміну валютних цінностей;

(підпункт 3 пункту 2 розділу I зі змінами, унесеними постановою Правління Національного банку України від 06.02.2020 № 16)

4) визнані виробники – це афінажні компанії – визнані постачальники на Лондонський ринок дорогоцінних металів, унесені до спеціального списку афінажних компаній, що зареєстровані Лондонською асоціацією ринку

дорогоцінних металів (LBMA), або до списку афінажних компаній, які є учасниками Лондонського ринку платини та паладію (LPPM);

5) купівля іноземної валюти/банківських металів – це операція з купівлі іноземної валюти/банківських металів за гривні;

6) ліцензія – ліцензія Національного банку на здійснення валютних операцій з торгівлі валютними цінностями в готівковій формі або генеральна ліцензія на здійснення валютних операцій, яка не втратила чинність після введення в дію Закону України "Про валюту і валютні операції";

7) міжнародний валютний ринок – це сукупність відносин у сфері торгівлі іноземною валютою та банківськими металами за межами України між банками та іноземними контрагентами, між іноземними контрагентами;

(підпункт 7 пункту 2 розділу I зі змінами, унесеними постановою Правління Національного банку України від 06.02.2020 № 16)

8) монети, вироблені з дорогоцінних металів (далі – монети):

пам'ятні монети України, іноземні монети з пробами не нижче ніж: для золота – 900, для срібла – 925, для платини і паладію – 999;

(абзац другий підпункту 8 пункту 2 розділу I зі змінами, унесеними постановою Правління Національного банку України від 29.06.2021 № 62)

інвестиційні монети України – монети з пробами для золота – 999,9, для срібла – 999,9, для платини – 999,5, які призначені для інвестування та накопичення;

9) найвищі проби банківських металів у зливках і порошках – це проби не нижче ніж: для золота – 995, для срібла – 999, для платини і паладію – 999,5;

10) обмін іноземної валюти/банківського металу – це операція з купівлі (продажу) однієї іноземної валюти за іншу іноземну валюту, одного банківського металу в інший або в іноземну валюту;

11) операції на умовах маржинальної торгівлі – безготівкові операції (для банківських металів – без фізичної поставки), які передбачають виконання двох зустрічних зобов'язань з купівлі та продажу однієї іноземної валюти за іншу іноземну валюту/гривні (банківського металу за інший банківський метал/іноземну валюту) та здійснюються без їх реальної поставки на валютному ринку України або міжнародному валютному ринку з метою отримання прибутку від зміни валютного курсу або хеджування ризиків;

12) операція сторно – операція з повернення клієнту відповідної суми коштів у національній або іноземній валюті протягом 15 хвилин після проведення валютно-обмінної операції в разі відмови клієнта від валютно-обмінної операції;

13) порошки банківських металів – це золото, срібло, платина і паладій у вигляді порошкоподібної субстанції (гранули, губка), упаковані в скляні ампули, пластмасові банки або мішки з маркуванням визнаного виробника;

14) продаж іноземної валюти/банківських металів – це операція з продажу іноземної валюти/банківських металів за гривні;

15) пункт обміну іноземної валюти (далі – пункт обміну валюти) – структурний підрозділ, який відкривається банком, небанківською фінансовою установою, оператором поштового зв'язку з метою здійснення торгівлі іноземною валютою в готівковій формі;

16) сертифікат якості банківських металів у зливках і порошках (далі – сертифікат якості) – офіційний штамп (клеймо, товарний знак) або письмовий документ визнаного виробника, українського виробника, що засвідчує пробу банківського металу та ідентифікує назву визнаного виробника або українського виробника;

17) Система підтвердження угод на валютному ринку України (далі – Система підтвердження угод) – це комплекс організаційно-технічних засобів, який забезпечує підтвердження договорів (угод) про купівлю-продаж іноземної валюти й банківських металів за гривні, що укладаються між Національним банком та банками, а також банками між собою;

18) форвардний договір (контракт) – двосторонній деривативний контракт грошового ринку, на підставі якого виникають обов'язки у сторін цього договору щодо купівлі, продажу, обміну в майбутньому іноземної валюти/банківських металів у строк та за курсом іноземної валюти/банківського металу, встановленими під час укладення такого договору. Умови форвардного договору (контракту) можуть передбачати поставку базового активу (іноземної валюти/банківських металів) шляхом його відчуження або здійснення розрахунків за таким договором без поставки базового активу;

(підпункт 18 пункту 2 розділу I зі змінами, унесеними постановами Правління Національного банку України від 06.02.2019 № 35, від 29.06.2021 № 63)

19) центральний контрагент – клірингова установа, що має право на провадження клірингової діяльності центрального контрагента відповідно до Закону України “Про ринки капіталу та організовані товарні ринки” та отримала ліцензію Національного банку на здійснення розрахунків за валютними операціями на умовах “своп”, а також інших валютних операцій, необхідних для здійснення/забезпечення таких розрахунків у межах клірингової діяльності центрального контрагента.

(пункт 2 розділу I доповнено новим підпунктом 19 згідно з постановою Правління Національного банку України від 14.07.2022 № 145)

Інші терміни, що використовуються в цьому Положенні, вживаються в значеннях, визначених у законах України та нормативно-правових актах Національного банку.

3. Дія цього Положення розповсюджується на операції за деривативними контрактами грошового ринку.

(пункт 3 розділу I зі змінами, унесеними постановою Правління Національного банку України від 29.06.2021 № 63)

3¹. Валютні операції за контрактами на різницю цін, базовим показником яких є курс іноземної валюти до гривні або іншої іноземної валюти, здійснюються згідно з вимогами, установленими нормативно-правовими актами Національного банку з питань валютного регулювання до здійснення валютних операцій за розрахунковими форвардними договорами (контрактами) з купівлі, продажу або обміну іноземної валюти.

(розділ I доповнено пунктом 3¹ згідно з постановою Правління Національного банку України від 29.06.2021 № 63)

4. Норми цього Положення не регулюють правовідносини з електронними грошима.

5. Суб'єктами ринку є:

- 1) банки, що отримали банківську ліцензію;
- 2) небанківські фінансові установи, що отримали ліцензію;
- 3) оператори поштового зв'язку, що отримали ліцензію;
- 4) центральний контрагент.

(пункт 5 розділу I доповнено новим підпунктом 4 згідно з постановою Правління Національного банку України від 14.07.2022 № 145)

6. Торгівлю іноземною валютою та/або банківськими металами на валютному ринку України дозволяється здійснювати виключно Національному банку та суб'єктам ринку або через таких суб'єктів.

II. Порядок здійснення Національним банком торгівлі іноземною валютою та банківськими металами

7. Національний банк здійснює торгівлю іноземною валютою та/або банківськими металами з метою забезпечення виконання функцій, покладених на нього законодавством України.

Порядок та умови здійснення Національним банком валютних інтервенцій на валютному ринку України визначається нормативно-правовим актом Національного банку.

8. Національний банк має право здійснювати операції з купівлі-продажу іноземної валюти на умовах "своп" із банками.

Порядок проведення Національним банком цих операцій визначається нормативно-правовими актами Національного банку.

Національний банк має право здійснювати операції з купівлі-продажу іноземної валюти на умовах "своп" із міжнародними фінансовими організаціями.

9. Національний банк здійснює продаж пам'ятних монет України та інвестиційних монет України, купівлю інвестиційних монет України в порядку, визначеному цим Положенням та іншими нормативно-правовими актами Національного банку, що регулюють операції з пам'ятними та інвестиційними монетами України.

*(пункт 9 розділу II у редакції постанови
Правління Національного банку України від 29.06.2021 № 62)*

III. Порядок здійснення банками, центральним контрагентом торгівлі безготівковою іноземною валютою та банківськими металами без фізичної поставки

*(заголовок розділу III зі змінами, унесеними постановою
Правління Національного банку України від 14.07.2022 № 145)*

10. Банки здійснюють:

1) купівлю, продаж, обмін іноземної валюти та/або банківських металів на валютному ринку України та/або на міжнародному валютному ринку;

2) власні операції з торгівлі іноземною валютою/банківськими металами в межах установлених лімітів відкритої валютної позиції;

3) операції з банківськими металами в найвищих пробах банківських металів у зливках і порошках із сертифікатами якості, а також із монетами;

4) операції з купівлі-продажу банківських металів без фізичної поставки за дорученням клієнтів – юридичних осіб (окрім банків) за безготівкові гривні виключно з використанням поточних рахунків;

5) операції з торгівлі банківськими металами на міжнародних ринках із визнаними виробниками (або їх представниками), юридичними особами, що здійснюють виготовлення (карбування) монет із дорогоцінних металів (або їх представниками) та банками-нерезидентами;

б) операції на умовах маржинальної торгівлі з іноземними контрагентами (власні операції та операції за дорученням клієнтів). Банки здійснюють такі операції виключно з іноземними банками та/або іноземними небанківськими фінансовими установами, якщо ці установи мають право здійснювати торгівлю іноземною валютою/банківськими металами відповідно до законодавства країни, де вони зареєстровані, та підпадають під наглядову діяльність відповідних органів нагляду за фінансовими установами іноземних держав;

7) операції з торгівлі іноземною валютою, банківськими металами за дорученням клієнта за курсом та в сумі, визначеними клієнтом у його заяві або дорученні на проведення такої операції, порядок надання яких визначається у договорі між клієнтом та банком;

8) валютні операції на умовах "своп" на валютному ринку України: із Національним банком, центральним контрагентом – з іноземною валютою; *(абзац другий підпункту 8 пункту 10 розділу III зі змінами, унесеними постановою Правління Національного банку України від 14.07.2022 № 145)* з іншими банками, клієнтами банку (уключаючи міжнародні фінансові організації) – з іноземною валютою та банківськими металами; *(абзац третій підпункту 8 пункту 10 розділу III у редакції постанови Правління Національного банку України від 06.02.2019 № 35)*

9) валютні операції на умовах "форвард" на валютному ринку України з іншими банками та з клієнтами банку.

10¹. Центральний контрагент здійснює з банками валютні операції на умовах "своп".

(розділ III доповнено новим пунктом 10¹ згідно з постановою Правління Національного банку України від 14.07.2022 № 145)

11. Банки зобов'язані використовувати засоби Системи підтвердження угод у випадках, визначених Національним банком.

Банки під час здійснення купівлі-продажу іноземної валюти/банківських металів на валютному ринку України для підтвердження угод з купівлі, продажу іноземних валют/банківських металів (крім інвестиційних монет України), укладених із іншими банками, самостійно приймають рішення щодо використання засобів Системи підтвердження угод.

Національний банк у нормативно-правовому акті визначає порядок функціонування Системи підтвердження угод.

IV. Порядок здійснення торгівлі іноземною валютою в готівковій формі та банківськими металами з фізичною поставкою

12. Торгівля іноземною валютою в готівковій формі (валютно-обмінні операції) здійснюється уповноваженими установами. Торгівля банківськими металами з фізичною поставкою здійснюється виключно банками.

13. До валютно-обмінних операцій належать:

1) купівля у фізичних осіб – резидентів і нерезидентів готівки іноземної валюти за:

готівкові кошти в гривні;

безготівкові кошти в гривні з подальшим їх зарахуванням на власні поточні рахунки цих фізичних осіб;

2) продаж фізичним особам – резидентам і нерезидентам готівки іноземної валюти за:

готівкові кошти в гривні;

безготівкові кошти в гривні з власних поточних рахунків цих фізичних осіб;

(підпункт 2 пункту 13 розділу IV у редакції постанови Правління Національного банку України від 29.06.2021 № 62)

3) обмін фізичним особам – резидентам і нерезидентам готівки іноземної валюти однієї іноземної держави на готівку іноземної валюти іншої іноземної держави.

(підпункт 3 пункту 13 розділу IV у редакції постанови Правління Національного банку України від 29.06.2021 № 62)

(пункт 13 розділу IV у редакції постанови

Правління Національного банку України від 15.01.2021 № 3)

14. До операцій з торгівлі банківськими металами з фізичною поставкою (далі – операції з банківськими металами) належать:

1) купівля у фізичних осіб – резидентів і нерезидентів банківських металів за:

готівкові кошти в гривні;

безготівкові кошти в гривні з подальшим їх зарахуванням на власні поточні рахунки цих фізичних осіб;

2) продаж фізичним особам – резидентам і нерезидентам банківських металів за:

готівкові кошти в гривні;

безготівкові кошти в гривні з власних поточних рахунків цих фізичних осіб;

3) продаж юридичним особам монет за безготівкові кошти в гривні;

4) обмін фізичним особам – резидентам і нерезидентам одного банківського металу на інший банківський метал із фізичною поставкою або готівку іноземної валюти.

*(пункт 14 розділу IV у редакції постанови
Правління Національного банку України від 29.06.2021 № 62)*

15. Банк здійснює валютно-обмінні операції та операції з банківськими металами на підставі банківської ліцензії.

16. Небанківські фінансові установи та оператори поштового зв'язку (далі – небанківські установи) здійснюють валютно-обмінні операції на підставі ліцензії.

17. Банк, небанківська установа згідно з цим Положенням, вимогами законодавства України та з урахуванням переліку операцій, визначених пунктами 13, 14 розділу IV цього Положення, розробляють та затверджують внутрішні документи про організацію роботи зі здійснення таких операцій, що мають містити:

1) порядок проведення валютно-обмінних операцій, операцій з банківськими металами;

2) порядок встановлення курсів купівлі та продажу іноземних валют у готівковій формі, банківських металів за гривні;

*(підпункт 2 пункту 17 розділу IV зі змінами, унесеними постановами
Правління Національного банку України від 15.01.2021 № 3,
від 29.06.2021 № 62)*

3) порядок оформлення та видачі/надання документів, якими оформлюються валютно-обмінні операції, операції з банківськими металами;

*(підпункт 3 пункту 17 розділу IV зі змінами, унесеними постановою
Правління Національного банку України
від 17.01.2020 № 9)*

4) порядок підкріплення готівкою іноземної валюти та гривні відокремлених підрозділів, пунктів обміну валюти, платіжних пристроїв банку, небанківської установи;

*(підпункт 4 пункту 17 розділу IV зі змінами, унесеними постановами
Правління Національного банку України
від 17.01.2020 № 9, від 15.01.2021 № 3)*

5) опис бухгалтерської моделі обліку валютно-обмінних операцій, операцій з банківськими металами;

6) порядок взаємодії між відокремленими підрозділами, пунктами обміну валют банку, небанківської установи під час проведення валютно-обмінних операцій, операцій з банківськими металами, тривалість їх операційного (робочого) дня;

(підпункт б пункту 17 розділу IV зі змінами, унесеними постановою Правління Національного банку України від 17.01.2020 № 9)

7) опис порядку здійснення внутрішнього контролю за проведенням валютно-обмінних операцій, операцій з банківськими металами.

18. Банк, небанківська установа під час здійснення валютно-обмінних операцій, операцій з банківськими металами:

1) здійснюють документальне оформлення кожної валютно-обмінної операції, операції з банківськими металами;

2) здійснюють своєчасне відображення валютно-обмінної операції, операції з банківськими металами в бухгалтерському обліку;

3) забезпечують належний внутрішній контроль за валютно-обмінними операціями, операціями з банківськими металами;

4) створюють безпечні умови для роботи з готівкою та її зберігання.

19. Банк, небанківська установа забезпечують наявність програмних комплексів, функціональні можливості яких забезпечують здійснення контролю за обсягами проведення операцій у касах у межах банку – юридичної особи, небанківської установи.

20. Пункт 20 розділу IV виключено

(згідно з постановою Правління Національного банку України від 17.01.2020 № 9)

21. Небанківська установа, її відокремлені підрозділи та пункти обміну валюти мають право здійснювати валютно-обмінні операції після реєстрації реєстратора розрахункових операцій РРО (далі – РРО)/програмного реєстратора розрахункових операцій РРО (далі – програмний РРО) у центральному органі виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику.

(пункт 21 розділу IV у редакції постанови Правління Національного банку України від 17.01.2020 № 9)

22. Платіжні пристрої під час їх використання небанківськими установами для здійснення валютно-обмінних операцій повинні відповідати вимогам щодо РРО/програмного РРО, установленим Законом України "Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та

послуг" та постановою Кабінету Міністрів України від 02 березня 2016 року № 149 "Про вимоги щодо реалізації фіскальних функцій реєстраторами розрахункових операцій та дотримання вимог щодо забезпечення виконання фіскальних функцій програмними реєстраторами розрахункових операцій для окремих сфер застосування" (зі змінами).

(пункт 22 розділу IV зі змінами, унесеними постановою Правління Національного банку України від 17.01.2020 № 9, від 15.01.2021 № 3)

23. У касах небанківських установ, їх відокремлених підрозділів, пунктах обміну валюти банку, небанківської установи заборонено здійснювати валютно-обмінні операції:

(абзац перший пункту 23 розділу IV у редакції постанови Правління Національного банку України від 17.01.2020 № 9)

1) без застосування РРО/програмного РРО;

(підпункт 1 пункту 23 розділу IV зі змінами, унесеними постановою Правління Національного банку України від 17.01.2020 № 9)

2) у разі виходу з ладу РРО/програмного РРО;

(підпункт 2 пункту 23 розділу IV зі змінами, унесеними постановою Правління Національного банку України від 17.01.2020 № 9)

2¹) у період відсутності зв'язку між програмним РРО та фіскальним сервером контролюючого органу;

(пункт 23 розділу IV доповнено підпунктом 2¹ згідно з постановою Правління Національного банку України від 17.01.2020 № 9)

3) тимчасового відключення електроенергії.

Небанківські установи, їх відокремлені підрозділи, пункти обміну валюти банку, небанківської установи в разі виходу з ладу РРО/програмного РРО мають право використовувати в касі резервний РРО, про що складається акт за підписом керівника, який відповідає за роботу каси небанківської установи, її відокремлених підрозділів, пунктів обміну валюти, і представника сервісної організації. Будь-який заново встановлений РРО має бути зареєстрований у територіальному органі виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує податкову та митну політику в порядку, установленому для первинної його реєстрації.

(абзац шостий пункту 23 розділу IV зі змінами, унесеними постановою Правління Національного банку України від 17.01.2020 № 9)

Вимоги пунктів 21, 23 розділу IV цього Положення поширюються на платіжні пристрої, які використовуються небанківськими установами для здійснення валютно-обмінних операцій.

(абзац сьомий пункту 23 розділу IV зі змінами, унесеними постановою

*Правління
Національного банку України
від 17.01.2020 № 9)*

24. Банк, небанківська установа з метою організації безперебійної роботи кас відокремлених підрозділів, пунктів обміну валюти самостійно встановлюють для них розмір авансу (за необхідності) готівкою в іноземній валюті та гривнях і до початку робочого дня, уключаючи вихідні і святкові дні, забезпечують їх коштами відповідно до встановлених обсягів.

*(абзац перший пункту 24 розділу IV зі змінами, унесеними постановою
Правління Національного банку України від 15.01.2021 № 3)*

Небанківські установи, які розпочинають свою діяльність із торгівлі валютними цінностями в готівковій формі, здійснюють підкріплення кас відокремлених підрозділів, пунктів обміну валюти іноземною валютою не пізніше десятого дня після початку здійснення валютних операцій відповідним відокремленим підрозділом, пунктом обміну валюти.

25. Банк, небанківська установа встановлюють максимальну суму залишків іноземної валюти та гривень у касах відокремленого підрозділу небанківської установи, пункту обміну валюти банку, небанківської установи в неробочий час в обсязі, що має забезпечити їх роботу протягом робочого дня. Залишки валютних цінностей можуть перевищувати встановлену максимальну суму у вихідні й святкові дні.

26. Залишки валютних цінностей, що перевищують установлену максимальну суму в робочий день, підлягають інкасації в цей день, а у вихідні й святкові дні – не пізніше наступного робочого дня банку, небанківської установи.

Закінченням робочого дня вважається початок операційного (робочого) дня банку, небанківської установи, якщо пункти обміну валюти працюють цілодобово.

27. У касі відокремленого підрозділу банку, небанківської установи, пункті обміну іноземної валюти банку, небанківської установи зберігаються такі документи:

1) копія (витяг) наказу (розпорядження) небанківської установи про відкриття відокремленого підрозділу фінансової установи, про відкриття пункту обміну валюти банку, небанківської установи, підписаний керівником небанківської установи, банку, із зазначенням переліку операцій, які здійснюються в касі;

2) підпункт 2 пункту 27 розділу IV виключено

*(згідно з постановою Правління
Національного банку України
від 17.01.2020 № 9)*

3) копія наказу (витягу з наказу), іншого документа банку, небанківської установи, згідно з яким для відокремленого підрозділу банку, небанківської установи, пункту обміну валюти банку, небанківської установи був установлений розмір авансу в готівковій іноземній валюті та готівкових гривнях (у разі встановлення такого авансу) та максимальна сума залишків готівкової іноземної валюти.

28. Пункт 28 розділу IV виключено

*(пункт 28 розділу IV зі змінами, унесеними постановою
Правління Національного банку України від 06.02.2019 № 35,
пункт 28 розділу IV виключено згідно з постановою Правління
Національного банку України
від 17.01.2020 № 9)*

29. Банк, небанківська установа забезпечують обладнання робочого місця касира таким чином, щоб клієнт міг спостерігати за перерахуванням готівки.

30. Касир каси відокремленого підрозділу небанківської установи, пункту обміну валюти на робочому місці повинен мати документ, що посвідчує його особу та/або службове посвідчення.

31. Суб'єкт ринку розміщує в касі банку, небанківської установи, їх відокремлених підрозділів, пункту обміну валюти в доступному для огляду клієнтами місці таку інформацію:

1) копію наказу (розпорядження) банку, небанківської установи про встановлення курсів купівлі та продажу іноземних валют, банківських металів;

*(підпункт 1 пункту 31 розділу IV зі змінами, унесеними постановою
Правління Національного банку України
від 17.01.2020 № 9)*

2) перелік валютно-обмінних операцій, операцій з банківськими металами, які здійснює каса банку, небанківської установи, відокремленого підрозділу, пункту обміну валюти;

3) повідомлення про обов'язковість здійснення касиром операції сторно протягом 15 хвилин після проведення валютно-обмінної операції в разі звернення клієнта з відмовою від здійсненої валютно-обмінної операції за умови наявності квитанції про здійснення валютно-обмінної операції/документа, який друкується РРО та застосовується для обліку та реєстрації валютно-обмінних операцій;

4) витяг із наказу про встановлення тарифів комісійної винагороди за здійснення операції з обміну готівки однієї іноземної валюти на іншу іноземну валюту, операцій з банківськими металами, що підписується керівником банку, небанківської установи;

(підпункт 4 пункту 31 розділу IV зі змінами, унесеними постановою Правління Національного банку України від 15.01.2021 № 3, від 20.06.2023 № 75)

5) підпункт 5 пункту 31 розділу IV виключено

(згідно з постановою Правління Національного банку України від 20.06.2023 № 75)

6) повідомлення про касира каси, який здійснює валютно-обмінні операції, операції з банківськими металами (прізвище, ініціали);

7) копію банківської ліцензії або ліцензії/витягу з реєстру осіб, яким видано ліцензію на здійснення валютних операцій;

8) місцезнаходження каси банку, небанківської установи, їх відокремлених підрозділів, пункту обміну валюти;

9) контактну інформацію банку, небанківської установи [із зазначенням місцезнаходження, номера телефону або телефону “гарячої лінії” (за наявності), адреси електронної пошти, посилання на інтернет-сторінку банку, небанківської установи (за наявності)] для направлення (подання) звернень клієнтів до банку, небанківської установи;

(пункт 31 розділу IV доповнено новим підпунктом згідно з постановою Правління Національного банку України від 17.08.2023 № 102)

10) контактну інформацію Національного банку (із зазначенням місцезнаходження, номера телефону універсальної “гарячої лінії”, адреси електронної пошти, посилання на сторінку офіційного Інтернет-представництва Національного банку) для направлення (подання) звернень клієнтів банку, небанківської установи до Національного банку.

(пункт 31 розділу IV доповнено новим підпунктом згідно з постановою Правління Національного банку України від 17.08.2023 № 102, у зв'язку з цим абзац дев'ятий уважати абзацом одинадцятим)

Інформація, зазначена в пункті 31 розділу IV цього Положення, може розміщуватися в доступному для огляду клієнтами місці на електронних пристроях та має відповідати змісту рішень, прийнятих та оформлених у вигляді паперового або електронного документа.

(абзац одинадцятий пункту 31 розділу IV зі змінами, унесеними постановою Правління Національного банку України від 17.01.2020 № 9)

32. Банкам, небанківським установам заборонено встановлювати обмеження щодо номіналу та року емісії банкнот іноземної валюти, які є законним платіжним засобом на території відповідної іноземної держави, з якою здійснюються валютно-обмінні операції.

Абзац другий пункту 32 розділу IV виключено

(згідно з постановою Правління Національного банку України від 20.06.2023 № 75)

33. Банкам, небанківським установам заборонено відмовляти клієнтам у здійсненні валютно-обмінних операцій з банкнотами іноземної валюти, які за дизайном і елементами захисту повністю відповідають зразкам та описам, що наведені на сторінках офіційних сайтів центральних/національних банків іноземних держав, справжність яких підтверджена з використанням відповідного обладнання.

Банк, небанківська установа підтверджують справжність банкнот іноземної валюти з використанням лічильників/сортувальників банкнот з функцією контролю ультрафіолетового, інфрачервоного та магнітного захисту та/або приладів (детекторів), що забезпечують збільшення зображень, візуалізацію ультрафіолетового та інфрачервоного захисту та магнітний контроль.

(пункт 33 розділу IV зі змінами, унесеними постановою Правління Національного банку України від 17.01.2020 № 9, у редакції постанови Правління Національного банку України від 20.06.2023 № 75)

34. Банкам, небанківським установам заборонено здійснювати валютно-обмінні операції з банкнотами (банківськими білетами) та монетами Центрального банку Російської Федерації із зображенням мап, символів, будівель, пам'ятників, пам'яток археології, архітектури, історії, краєвидів та будь-яких інших об'єктів, розташованих на окупованих Російською Федерацією адміністративно-територіальних одиницях України, та/або які містять тексти, пов'язані з окупацією Російською Федерацією адміністративно-територіальних одиниць України.

35. Банки, небанківські установи здійснюють валютно-обмінні операції з монетами іноземних держав за рішенням банку, небанківської установи.

Директор Департаменту
відкритих ринків

С. Пономаренко

ПОГОДЖЕНО:

Заступник Голови Національного
банку України

О. Чурій

*Додаток
до Положення про структуру
валютного ринку України, умови
та порядок торгівлі іноземною
валютою та банківськими
металами на валютному ринку
України
(підпункт 5 пункту 31 розділу IV)*

*Ознаки зношення банкнот іноземної валюти, які приймаються банками,
небанківськими установами та операторами поштового зв'язку, пунктами
обміну валюти на території України*

*(додаток виключено згідно з постановою
Правління Національного банку України від 20.06.2023 № 75)*